

Ecologische beoordeling planontwikkeling De Ulesprong (Tsjukemarwei 24)

A&W-notitie: 25-252

opdrachtgever	Gemeente De Fryske Marren
projectcode	25-252
auteur(s)	T. Keuning
status	Definitief
datum	14 januari 2026
autorisatie	E. van der Heijden
kwaliteitscontrole	E. Schut
uitvoerder	Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv Suderwei 2, 9269 TZ Feanwâlden Matrix II k1.05, 1098 XH Amsterdam Tel. 0511 474764, info@altwym.nl , www.altwym.nl

Inhoud

1. Inleiding	1
2. Plangebied en plannen	2
2.1 Plangebied	2
2.2 Plannen	3
3. Gebiedsbescherming en beoordeling	7
3.1 Natura 2000-gebieden (Voortoets)	7
3.2 Natuurnetwerk Nederland	9
3.3 Overige vormen van gebiedsbescherming	9
3.4 Conclusie gebiedsbescherming	10
4. Soortbescherming en beoordeling	11
4.1 Algemeen	11
4.2 Amfibieën	12
4.3 Reptielen	13
4.4 Vogels	13
4.5 Vleermuizen	14
4.6 Overige zoogdiersoorten (exclusief vleermuizen)	16
5. Zorgplicht	20
5.1 Specifieke zorgplicht Natura 2000	20
5.2 Specifieke zorgplicht flora en fauna	20
5.3 Algemene zorgplicht	22
5.4 Algemene maatregelen amfibieën en zoogdieren	22
6. Conclusie	23
7. Groene plus	25
8. Literatuur	26

Referentie

T. Keuning 2026. Ecologische beoordeling planontwikkeling De Ulesprong (Tsjukemarwei 24). A&W notitie 25-252.
Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

© Overname van gegevens uit deze notitie is toegestaan met bronvermelding.

1. Inleiding

Gemeente De Fryske Marren is voornemens om het terrein De Ulesprong, gelegen aan het Tjeukemeer, verder te ontwikkelen. Er is eerst onderzoek nodig om te bepalen hoe de beoogde werkzaamheden en ontwikkelingen zich verhouden tot de ecologische wet- en regelgeving. Dit betreft o.a. de Omgevingswet (Ow), de regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overige gebiedsbescherming. De gemeente heeft Altenburg & Wymenga Ecologisch Onderzoek B.V. (A&W) opdracht gegeven om deze ecologische beoordeling uit te voeren.

Deze ecologische beoordeling is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Dat geeft een overzicht van alle (mogelijk) voorkomende beschermde natuurwaarden binnen en nabij het plangebied en alle vormen van gebieds- en soortbescherming die daarop van toepassing zijn. Er is beoordeeld of de beoogde werkzaamheden invloed (kunnen) hebben op beschermde natuurwaarden en of er daardoor sprake is van een conflict met de wet- en regelgeving. Met aanbevelingen is geadviseerd hoe daarmee kan worden omgegaan. Indien gewenst, kan tijdens de uitvoering van de werkzaamheden een 'groene plus' worden aangebracht om natuurwaarden te verstreken. Enkele suggesties hiervoor zijn opgenomen in hoofdstuk 7.

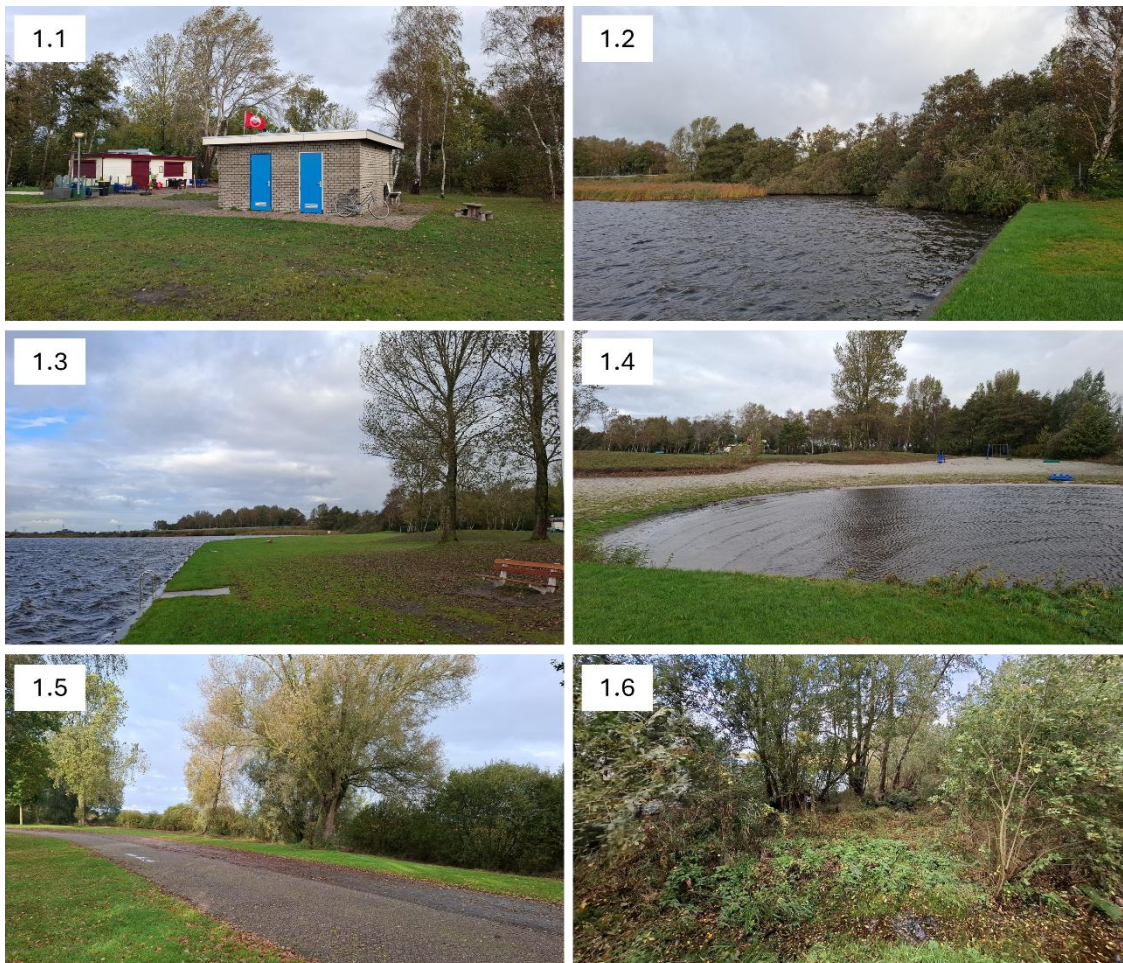
Het onderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde natuurwaarden is gebaseerd op twee benaderingen. Als eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Er is daarbij onder andere gebruik gemaakt van bestaande informatie over het voorkomen van soorten, waaronder de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Daarnaast is op 21 oktober 2025 een oriënterend veldonderzoek uitgevoerd. Daarbij is gelet op de (mogelijkheden voor de) aanwezigheid van beschermde en/of kritische soorten en de kans op negatieve effecten hierop als gevolg van het voornemen.

Altenburg & Wymenga Ecologisch Onderzoek B.V. presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Deze ecologische beoordeling is een deskundige momentopname. Omdat de natuur dynamisch is, kunnen aan dit rapport geen garanties voor de toekomstige aan- of afwezigheid van (andere) soorten worden ontleend. Het rapport geeft de best mogelijke inschatting op basis van de beschikbare gegevens en waarnemingen ten tijde van het onderzoek. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Plangebied en plannen

2.1 Plangebied

Het te ontwikkelen gebied heet De Ulesprong (Tsjukemarwei 24) en ligt aan de noordkant van het Tjeukemeer (figuur 3). Het oostelijke deel van het plangebied betreft een parkeerterrein en het zuidelijke deel functioneert als een recreatiegebied met o.a. een kiosk, een toiletgebouw, een ligweide en een strandje. De ligweide is een kort gemaaid grasland met enkele kruiden als Gewone spurrie en Smalle weegbree en schimmels als Vliegenzwam. In het zuidwesten is de oever begroeid met riet, wilgen en berken met daarachter een vochtige ruigte met o.a. Brede stekelvaren, Grote brandnetel, Zomereik, Pitrus en bramen. Ook bevindt zich er in het zuiden een beschoeide oever die grenst aan het open water van het Tjeukemeer. Het noordwestelijke gedeelte, de beoogde locatie voor het camperpark, is op dit moment vochtig grasland met veel rietruigte en bomen. Ten noorden en oosten van het plangebied ligt een natuurgebied. Het natuurgebied bestaat uit een afwisseling van open water met rietmoeras. Aan de westrand van dit natuurgebied ligt, bijna tegen de snelweg aan, een fietspad. Foto's 1.1 t/m 1.6 tonen delen van het zuidelijke en oostelijke deel van het plangebied. Foto's 2.1 t/m 2.4 tonen delen van het noordwestelijke deel van het plangebied.

Foto's 1.1-1.6 – Impressie van het zuidoostelijke deel van het plangebied. 1.1: Kiosk (l) en toiletgebouw (r). 1.2: Begroeide oever waar de boothelling is gepland. 1.3: Overzicht ligweide. 1.4: Strandje met zwemmogelijkheden. 1.5: Noordelijk deel waar hoofdweg parkeergebied staat gepland. 1.6: Natte ruigte achter foto 1.2 (foto's: A&W).

Foto's 2.1-2.4 – Impressie van het noordwestelijke deel van het plangebied. 2.1: Rietkraag waar een steiger gepland staat. 2.2-2.4: Rietruigte en enkele bomen waar camperparkeerplaatsen gepland staan (foto's: A&W).

2.2 Plannen

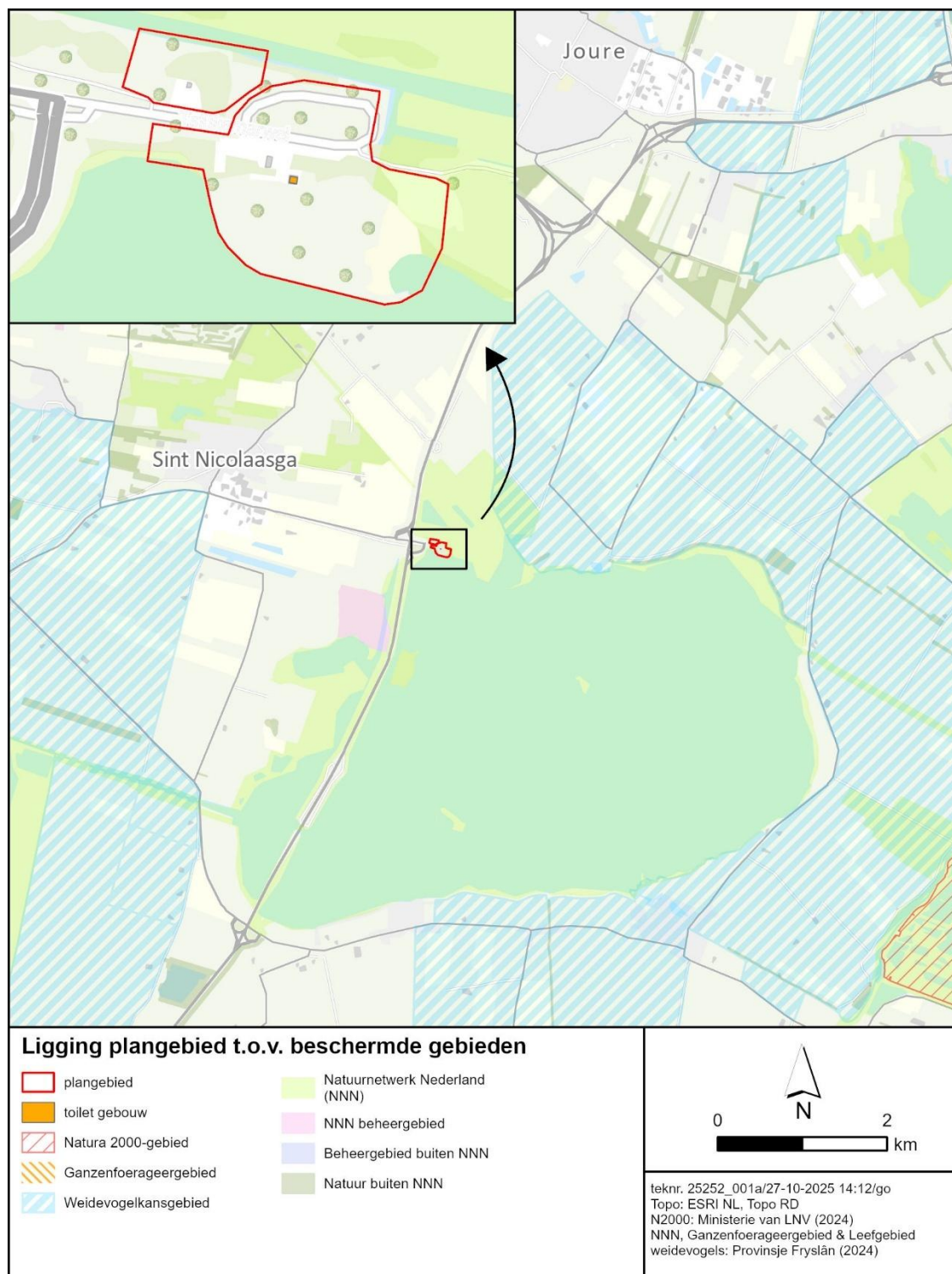
De beoogde werkzaamheden betreffen in het zuidoostelijke plangebied het creëren van watersport- en recreatiefaciliteiten op het gedeelte dat aan het Tjeukemeer ligt (figuur 1). Er zal onder andere een nieuw horecapaviljoen en een nieuw toiletgebouw worden gerealiseerd. Verder worden er een nieuw beachvolleybalveld, zwemsteiger, aanlegsteigers, speelfaciliteiten en een botenhelling gerealiseerd. Ook zal er een opwaardering van het bestaande strand plaatsvinden. Aan de noordwestkant zijn er plannen om een camperpark (ca. 30 plaatsen) en een steiger te realiseren (figuur 2). Er worden geen bomen gekapt en geen watergangen aangetast bij de uitvoer van de plannen.

Figuur 1 – Uitgangspunten watersport- en recreatie-ontwikkelingen 'de Ulesprong' (Bron: Gemeente de Fryske Marren).

Figuur 2 – Uitgangspunten camperparkeerplaatsen en steiger 'de Ulesprong' (Bron: Gemeente de Fryske Marren).

Figuur 3 – Ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden.

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

In Nederland zijn de meeste beschermde natuurgebieden beschermd volgens de Ow (de Natura 2000-gebieden) of volgens regels omtrent het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Daarnaast kunnen natuurgebieden ook zijn beschermd via de Omgevingsverordening van de provincie en een gemeentelijk omgevingsplan.

3.1 Natura 2000-gebieden (Voortoets)

In deze quickscan heeft de beoordeling van effecten op Natura 2000-gebieden de status van een Voortoets. Het gaat daarbij om de vraag of een project of plan (significant) negatieve effecten kan veroorzaken op de aangewezen natuurwaarden van de Natura 2000-gebieden. Daarnaast is de specifieke zorgplicht Natura 2000 van belang; deze wordt in hoofdstuk 5 besproken.

Het plangebied ligt aan het Tjeukemeer (figuur 1). De zes dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn weergegeven in tabel 1. Overige Natura 2000-gebieden liggen op aanzienlijk grotere afstanden, waardoor kan worden aangenomen dat de beoogde werkzaamheden daarop geen invloed hebben. De bescherming van Natura 2000-gebied is gericht op de natuurwaarden waarvoor het natuurgebied is aangewezen. Hiervoor zijn zogenoemde instandhoudingsdoelen geformuleerd. Deze zijn ook in tabel 1 weergegeven.

Het plangebied biedt voor de habitatrichtlijnsoorten Otter en Meervleermuis mogelijk leefgebied. Otter komt mogelijk voor in de ruigtes waar de boothelling en de camperplaatsen gepland staan (Van der Heijden, 2015). Meervleermuis heeft mogelijk verblijfplaatsen in het toiletgebouw en foerageergebied boven het Tjeukemeer. Bovendien lopen er langs en nabij het plangebied vliegroutes van Meervleermuis (Meervleermuis viewer Provinsje Fryslân). Ook liggen er in de omgeving van het plangebied Natura 2000-gebieden die zijn aangewezen voor broed- en niet-broedvogels.

De kans dat er een ecologische relatie is tussen het plangebied en de Natura 2000 gebieden waarvoor Otter is aangewezen is klein. Het is aannemelijk dat otters van de gebieden in en rondom het plangebied gebruik maken van deze gebieden als foerageer- en rustgebied, en niet van de Natura 2000-gebieden. Er is daardoor geen relevante ecologische relatie tussen het plangebied en deze natuurgebieden ten aanzien van Otter. Hoewel de omgeving rond het plangebied door watervogels wordt gebruikt (Van der Heijden, 2015) is er gezien de afstand niet te verwachten dat het plangebied een essentiële functie heeft voor de aangewezen broed- en niet-broedvogels van de Natura 2000-gebieden. De watervogels vinden voldoende rustplaatsen in de aangewezen Natura 2000-gebieden. In huidige vorm kan het plan wel leiden tot een significant negatief effect t.a.v. Meervleermuis omdat vliegroutes langs de vaart en de oevers verstoord kunnen raken. In dat geval is er sprake van een Natura 2000-activiteit. De plannen moeten daarom aangepast worden zodat de vaart en de oevers aan de noordkant niet worden verstoord. Het plangebied biedt op geen enkele wijze geschikt leefgebied voor de andere aangewezen natuurwaarden van deze Natura 2000-gebieden.

Gezien de afstand tussen het plangebied en de omliggende Natura 2000-gebieden is er naast het mogelijk significant negatieve effect t.a.v. Meervleermuis, geen kans op uitstralende effecten als gevolg van de uitvoering van de plannen. Een mogelijke uitzondering hierop is een toename van stikstofdepositie in de omgeving tijdens de uitvoeringsfase en in de fase daarna door een

wijziging in het gebruik van het plangebied. Hieronder is de regelgeving omtrent stikstof beschreven.

Tabel 1. Overzicht Natura-2000 gebieden binnen een straal van 15 km van het plangebied en een samenvatting van de natuurwaarden waarvoor deze gebieden zijn aangewezen.

N2000-gebied	Afstand tot plangebied	Aangewezen voor
Rottige Meenthe & Brandemeer	7 km	Habitattypen en habitatrichtlijnsoorten (waaronder Meervleermuis, zoetwaterslakken, Otter (aanmelding) en Grote vuurvlieder).
Sneekerveergebied	9 km	Broed- en niet-broedvogels, waaronder ganzensoorten, eendensoorten en steltlopers.
Witte en Zwarte Brekken	9 km	Niet-broedvogels, waaronder ganzensoorten en Smient.
Deelen	9 km	Broed- en niet-broedvogels, waaronder ganzensoorten, eendensoorten en reigers.
Oudegaasterbrekken, Fluessen e.o.	11 km	Habitattypen, habitatrichtlijnsoorten (Meervleermuis, Otter (aanmelding), Noordse woelmuis, Kleine modderkruiper en Beek-/Rivierdonderpad), broed- en niet-broedvogels, waaronder ganzensoorten, Smient en steltlopers.
IJsselmeer	11 km	Habitattypen, habitatrichtlijnsoorten (Meervleermuis, Noordse woelmuis, Groenknolorchis en Beek-/Rivierdonderpad), broed- en niet-broedvogels, waaronder ganzensoorten, eendensoorten en steltlopers.

Stikstofdepositie

Een toename van de stikstofdepositie kan schadelijk zijn voor Natura 2000-gebieden die zijn aangewezen voor de bescherming van stikstofgevoelige habitattypen en soorten. Bij een toename van de depositie op dergelijke natuurwaarden, kan sprake zijn van een Natura 2000-activiteit en is een vergunning volgens de Ow nodig. Een verandering van de stikstofdepositie door activiteiten of handelingen wordt bepaald met behulp van een AERIUS berekening.

Bij de berekening van de toename in stikstofdepositie met behulp van AERIUS Calculator worden alleen effecten meegenomen die plaatsvinden binnen een straal van 25 kilometer rondom het plangebied. Er zijn stikstofgevoelige habitattypen aanwezig binnen deze straal. Deze bevinden zich o.a. in Natura 2000-gebieden Rottige Meenthe & Brandemeer en Oudegaasterbrekken, Fluessen e.o.

Om die reden is het nodig om voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase van de plannen de verwachte extra stikstofdepositie te bepalen met behulp van een AERIUS-berekening. Als uit de berekening blijkt dat er een stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol N/ha/j optreedt op een stikstofgevoelig habitatype of leefgebied, zijn mogelijk vervolgstappen aan de orde. Hierbij valt te denken aan het uitvoeren van een passende beoordeling, of intern of extern salderen. De mogelijkheden hiertoe moeten per situatie beoordeeld worden.

Conclusie Natura 2000

In huidige vorm kan het plan leiden tot een significant negatief effect t.a.v. Meervleermuis omdat vliegroutes langs de vaart en de oevers verstoord kunnen raken. In dat geval is er sprake van een Natura 2000-activiteit. De plannen moeten daarom aangepast worden zodat de vaart en de oevers aan de noordkant niet worden verstoord. Daarnaast is er om te bepalen of er een kans is op een (significant) negatief effect op de instandhoudingsdoelen van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden, een bepaling van de mogelijke toename in stikstofdepositie noodzakelijk. Om die reden is voor de uitvoering van de plannen een AERIUS-berekening nodig. Ten aanzien van

overige aspecten is door uitvoering van de plannen geen (significant) negatief effect op de instandhoudingsdoelen van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden te verwachten.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied maakt voor een klein deel uit van het Natuurnetwerk Nederland, en grenst hier ook direct aan (NNN, figuur 3; Natuurbeheerplan Fryslân, 2025). Het deel waar de boothelling gepland staat heeft het beheertype N12.06 (Ruigteveld). Ten noorden ligt gebied met het beheertype N05.03 (Veenmoeras), het Tjeukemeer heeft beheertype N04.02 (Zoete Plas). Verder grenst het plangebied in het oosten aan gebied met beheertype N10.02 (Vochtig hooiland), N14.02 (Hoog- en laagveenbos) en N05.04 (Dynamisch moeras).

Directe fysieke aantasting

De biotische kwaliteit van het NNN wordt bepaald door de wezenlijke kenmerken en waarden: het voorkomen van kwalificerende soorten (bijvoorbeeld planten, broedvogels en libellen) en ook door openheid en rust. Door de aanleg van de boothelling wordt een deel van het NNN direct fysiek aangetast. Er kan namelijk habitat van kwalificerende broedvogels worden geschaad. In de nabije omgeving zijn territoria van kwalificerende broedvogelsoorten van beheertype N12.06 aangetroffen, namelijk van Sprinkhaanzanger, Bosrietzanger, Grasmus en Putter (NDFF). Ook neemt de openheid en rust af.

Indirecte aantasting

Verder kan het NNN ook indirect worden aangetast door de intensivering van het noordelijke deel van het plangebied, bijvoorbeeld door de aanleg en gebruik van camperplaatsen en een steiger. Hierdoor kan verstoring van kwalificerende broedvogels van bijvoorbeeld N05.03 (Blauwborst, Rietzanger, Sprinkhaanzanger, Waterral) (NDFF en observaties veldbezoek) door de toename van recreatie niet worden uitgesloten en verdwijnt de openheid en rust.

Geen aantasting

Aantasting van de biotische kwaliteit van het Tjeukemeer (N04.01) door de werkzaamheden kan worden uitgesloten. Er zijn geen werkzaamheden gepland voor het Tjeukemeer zelf er wordt verwacht dat de werkzaamheden op de ligweide geen nadelige externe effecten op kwalificerende soorten van het Tjeukemeer zullen veroorzaken.

Conclusie NNN

De beoogde werkzaamheden veroorzaken een conflict met het beschermingsregime voor NNN-gebieden, zowel direct als indirect. Het plan dient zodanig te worden aangepast zodat er geen aantasting is van de wezenlijke kenmerken en waarden in het NNN-gebied.

3.3 Overige vormen van gebiedsbescherming

Provincie Fryslân kent naast het NNN ook nog de volgende vormen van gebiedsbescherming: natuurgebieden buiten NNN, beheergebied buiten NNN, weidevogelkansgebied, weidevogelparels en ganzenfoeragegebieden.

Figuur 1 toont aan dat in of in de omgeving van het plangebied enkele gebieden liggen die zijn aangewezen als natuurgebieden buiten NNN, beheergebied buiten NNN, weidevogelkansgebied en ganzenfoeragegebieden. Echter zijn de werkzaamheden binnen het plangebied kleinschalig, met beperkte uitstraling van effecten. Daardoor wordt door de uitvoering van de

werkzaamheden en tijdens de gebruiksfase geen noemenswaardige extra verstoring veroorzaakt en kunnen effecten op deze gebieden op voorhand worden uitgesloten. Het plangebied ligt niet in de buurt van weidevogelparels. Door de kleinschalige werkzaamheden worden effecten op weidevogelparels daarom ook op voorhand uitgesloten. De beoogde werkzaamheden veroorzaken daardoor geen conflict met de regelgeving ten aanzien van deze vormen van gebiedsbescherming.

3.4 Conclusie gebiedsbescherming

In huidige vorm kan het plan leiden tot een significant negatief effect t.a.v. Meervleermuis. In dat geval is er sprake van een Natura 2000-activiteit. De plannen moeten daarom aangepast worden zodat de vaart en de oevers aan de noordkant niet worden verstoord.

Daarnaast dient in het kader van de Natura 2000-gebiedsbescherming een AERIUS berekening uitgevoerd te worden voor de werkzaamheden.

Door de aanleg van de boothelling en de realisatie van camperplaatsen en een steiger aan de noordzijde van het plangebied, kunnen NNN-gebieden aangetast worden. Het plan dient zodanig te worden aangepast zodat er geen aantasting is van de wezenlijk kenmerken en waarden in het NNN-gebied. De beoogde werkzaamheden veroorzaken geen conflict ten aanzien van overige vormen van gebiedsbescherming.

4. Soortbescherming en beoordeling

In de Ow zijn meerdere wetten en regels gebundeld. Er zijn in totaal vier Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's): Besluit bouwwerken en leefomgeving (Bbl), Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en het omgevingsbesluit van het bevoegd gezag.

De soortbescherming is onder de Ow opgenomen in het Bal. Voor de bescherming van soorten is in de Ow en de daaraan verbonden AMvB's een indeling gemaakt, waardoor drie beschermingscategorieën zijn ontstaan:

- artikel 11.37 Bal: soorten van de Europese Vogelrichtlijn;
- artikel 11.46 Bal: soorten van de Europese Habitatrichtlijn (en van het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels);
- artikel 11.54 Bal: andere soorten, met een bescherming op nationaal niveau. Per provincie is vastgesteld welke van die soorten wel, en welke niet onder een vrijstellingsregeling vallen. Die vrijstelling geldt alleen voor specifieke activiteiten die benoemd zijn in de relevante provinciale omgevingsverordening en kan bijvoorbeeld gelden voor activiteiten in het kader van voor ruimtelijke ontwikkeling.

Voor alle inheemse planten- en diersoorten geldt daarnaast een algemene zorgplicht (artikel 1.6 en 1.7 Ow) en voor een groot aantal soorten ook een specifieke zorgplicht (artikel 11.27 Bal). Met de algemene en specifieke zorgplicht wordt beoogd negatieve gevolgen van activiteiten op inheemse plant- en diersoorten zoveel als redelijkerwijs mogelijk is te voorkomen of te beperken. Een belangrijk onderdeel van de zorgplicht is het tijdig laten uitvoeren van een ecologische beoordeling, zoals een ecologische quickscan. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de (specifieke) zorgplicht.

4.1 Algemeen

Het recreatiegebied in het zuidelijke deel van het plangebied (ligweide en strand) kent onder het huidige gebruik al een relatief hoge mate van menselijke verstoring. Het gedeelte waar de boothelling gepland staat heeft minder tot geen menselijke verstoring, net zoals het noordwestelijke gedeelte, de beoogde locatie voor het camperpark. Mede door de voedselrijke en verstoorde bodem wordt er in beide delen geen grote soortenrijkdom verwacht. Waterlichamen worden niet wezenlijk aangetast. Door deze omstandigheden kan op voorhand worden geconcludeerd dat binnen het plangebied geen wettelijk beschermde soorten voorkomen die tot de volgende soortgroepen behoren:

- Vaatplanten
- Mossen
- Ongewervelde diersoorten
- Vissen

De redenen die aan deze conclusie ten grondslag liggen, zijn één of meer van de volgende:

- Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.
- Het plangebied biedt geen geschikte biotopen voor deze soorten.
- Uitstralende effecten van de beoogde werkzaamheden reiken niet dermate ver buiten het plangebied dat daardoor (mogelijk) leefgebied van deze soorten wordt beïnvloed.

Conclusie

De planontwikkeling van het plangebied leidt niet tot schadelijke handelingen in de zin van art.11.46 en 11.54 van het Bal ten aanzien van bovengenoemde soortgroepen.

4.2 Amfibieën

Amfibieën artikel 11.46 Bal

Volgens de verspreidingsgegevens (RAVON, NDFF) ligt het plangebied binnen het verspreidingsgebied van drie amfibieënsoorten die beschermd zijn volgens art. 11.46 van het Bal. Het gaat hier om Heikikker, Poelkikker en Rugstreeppad. In en nabij natuurgebieden Easterskar en Brandemeer (5 km) zijn waarnemingen bekend van Heikikker, Poelkikker en Rugstreeppad. Rugstreeppad is ook dicht bij het plangebied (nabij Ouwsterhaule, 3 km) waargenomen. Het noordoostelijke deel van het plangebied, waar de camperplaatsen en de steiger gepland staan, en de ruigte waar de boothelling gepland staat, vormen mogelijk geschikt habitat voor deze soorten. In het noorden van het plangebied is tijdens het veldbezoek ook een juveniele kikker waargenomen, maar het is niet gelukt om deze op soort te brengen.

Met de werkzaamheden kunnen heikikkers, poelkikkers en rugstreeppadden mogelijk beschadigd raken of worden gedood die in de natte ruigtes foerageren en/of overwinteren. Voor wat betreft de overwinteringsplekken gaat het dan met name om plekken met strooisel en dood hout (Hei- en Poelkikker) en vergraafbare bodems (Rugstreeppad). In dat geval is sprake van een schadelijke handeling in het kader van art. 11.46 van het Bal. Omdat Heikikker, Poelkikker en Rugstreeppad niet bekend zijn binnen het plangebied, maar wel daarbuiten, is er aanvullend onderzoek nodig om aan- of afwezigheid van deze soorten vast te stellen.

Amfibieënsoorten artikel 11.54 Bal: niet-vrijgestelde soorten

Uit verspreidingsgegevens blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen amfibieënsoorten van artikel 11.54 Bal voorkomen, die buiten de provinciale vrijstellingsregeling vallen (RAVON, NDFF). Het plangebied ligt buiten hun verspreidingsgebied en biedt voor deze soorten geen geschikt leefgebied.

Amfibieënsoorten artikel 11.54 Bal: vrijgestelde soorten

In de omgeving van het plangebied leeft een aantal algemeen voorkomende amfibieënsoorten, waarvoor binnen de provincie Fryslân een vrijstellingsregeling geldt bij projecten voor ruimtelijke ontwikkeling. Dit zijn soorten als Gewone pad, Meerkikker en Bruine kikker (RAVON, NDFF).

Voor deze soorten kan het plangebied foerageergebied en/of overwinteringsbiotoop bieden. Door de beoogde werkzaamheden worden deze functies aangetast. Op grond van de vrijstelling leiden deze werkzaamheden niet tot schadelijke handelingen in de zin van art. 11.54 Bal. Wel is de zorgplicht van toepassing, deze wordt besproken in hoofdstuk 5.

Conclusie amfibieën

De geplande werkzaamheden leiden tot schadelijke handelingen in de zin van art.11.46 van het Bal ten aanzien van amfibieën wanneer heikikkers, poelkikkers en/of rugstreeppadden worden gedood of verstoord. Er is aanvullend onderzoek nodig om aan- of afwezigheid van deze soorten vast te stellen. Bovendien dient de specifieke zorgplicht in acht te worden genomen (hoofdstuk 5).

4.3 Reptielen

Reptielensoorten artikel 11.46 Bal

Uit verspreidingsgegevens blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen reptielensoorten van artikel 11.46 Bal voorkomen (RAVON, NDFF). De beoogde werkzaamheden leiden niet tot schadelijke handelingen ten aanzien van deze reptielensoorten.

Reptielensoorten artikel 11.54 Bal

Uit verspreidingsgegevens blijkt dat in de omgeving van het plangebied één reptielensoort van artikel 11.54 Bal voorkomt. Het gaat hier om Ringslang (RAVON, NDFF). Deze is recent op de parkeerplaats in het noorden van het plangebied aangetroffen en wordt ook in de omringende natuurgebieden aangetroffen. Daarom kan niet worden uitgesloten dat er Ringslang voorkomt in het gebied waar werkzaamheden gaan plaatsvinden. Dit kan dan met name plaatsvinden op plekken waar veel ruigte, strooisel en takken liggen en in bosschages (RAVON). Met de werkzaamheden kunnen ringslangen mogelijk worden verwond of gedood. Ook kunnen vaste voortplantingsplaatsen worden aangetast, indien broeihopen aanwezig zijn. In dat geval is sprake van een schadelijke handeling in de zin van art. 11.54 van het Bal. Er is aanvullend onderzoek nodig om aan- of afwezigheid van Ringslang binnen het plangebied vast te stellen.

4.4 Vogels

Alle in Nederland van nature voorkomende vogelsoorten zijn beschermd. Verstoring of aantasting van nesten en de directe omgeving daarvan is niet toegestaan zonder vergunning (art. 11.37 Bal). Voor de meeste soorten gaat het om de nestplaatsen die tijdens het broedseizoen in gebruik zijn. In de Ow en bijbehorende AMvB's is geen standaardperiode voor het broedseizoen opgenomen. De meeste Nederlandse vogelsoorten broeden in het broedseizoen, dus tussen half maart en half juli. Er zijn echter ook soorten die eerder starten en soorten die zelfs in september nog broeden. Het gaat erom of er een broedgeval is dat verstoord kan worden. Voor een aantal soorten geldt een jaarronde bescherming van de nestplaats.

Tijdens het veldbezoek bleek dat niet kan worden uitgesloten dat binnen en nabij het plangebied nestplaatsen van vogels voorkomen, bijvoorbeeld in bomen en struiken maar ook in de rietruigtes. Het gaat dan om vogelsoorten zoals Koolmees en Pimpelmees, maar ook riet- en moerasvogels als Cetti's zanger, Rietzanger en Waterral. De beoogde werkzaamheden kunnen dergelijke nestplaatsen verstoren of aantasten.

Vogels beschermd tijdens de broedperiode

Er zijn verschillende mogelijkheden om schadelijke handelingen ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Zo geldt ten aanzien van de meeste broedvogelsoorten dat de werkzaamheden niet mogen starten binnen het hierboven genoemde broedseizoen. Het is toegestaan om werkzaamheden reeds voor aanvang van het broedseizoen te starten, zodat broedpogingen in het werkgebied door die verstoring achterwege zullen blijven. Het is tevens toegestaan om vooraf aan de broedperiode potentiële nestlocaties ongeschikt te maken. Er dient te worden voorkomen dat er alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden verstoord. Dat kan door het afdekken of verwijderen van potentiële broedplaatsen, zoals constructies, opgeslagen goederen, afvalhopen en steile zand- en grondwanden (broedplaatsen voor Oeverzwaluw). Mochten er toch vogels tot broeden komen die door de werkzaamheden kunnen worden verstoord, dan moeten die werkzaamheden worden gestaakt tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen zijn de meeste nestplaatsen niet beschermd. Een aantal vogelsoorten maakt echter gedurende het gehele jaar gebruik van een nestplaats of keert jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan zijn daarom het gehele jaar beschermd (art. 5.32 Omgevingsverordening Fryslân). Provincie Fryslân heeft in de omgevingsverordening een lijst opgenomen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten (bijlage 5.7 Ov). Daarop staan ook soorten met nesten die alleen jaarrond beschermd zijn, indien daar ecologisch zwaarwegende redenen voor zijn. Het betreft soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats of omgeving waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om zich elders te vestigen.

Tijdens het veldbezoek op 21 oktober 2025 is geconstateerd dat de daken van het toiletgebouw en de kiosk geen mogelijkheden bieden voor nesten van gebouwbewonende vogelsoorten zoals Huismus en Gierzwaluw. Er zijn binnen het plangebied ook geen nesten van overige jaarrond beschermde soorten waargenomen, zoals van roofvogel- en uilensoorten. Bovendien worden er onder de huidige plannen geen bomen gekapt. Wanneer de gebouwen worden verwijderd is er dus geen sprake van een schadelijke handeling in de zin van art. 11.37 van de Bal t.a.v. jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels.

Conclusie vogels

- De beoogde werkzaamheden kunnen leiden tot een schadelijke handeling in de zin van art. 11.37 lid b en d wanneer broedende vogels en hun nesten worden verstoord. Hierboven staan maatregelen die kunnen voorkomen dat dit optreedt.
- Binnen/Nabij het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels aangetroffen, die door de beoogde werkzaamheden zullen worden verwijderd of verstoord.

4.5 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn beschermd (art. 11.46 Bal). Omdat ze een dergelijk andere ecologie hebben dan andere zoogdiersoorten, worden de vleermuizen hier in een aparte paragraaf besproken en worden de 'overige zoogdiersoorten' in §4.6 behandeld.

Een aantal vleermuissoorten komt ook in de omgeving van het plangebied voor, zoals Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis, Tweekleurige vleermuis en Watervleermuis (NDFF). Mogelijk maakt een deel van deze soorten ook gebruik van het plangebied. Voor vleermuizen zijn drie onderdelen van het leefgebied van belang, namelijk verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Deze indeling wordt ook gebruikt bij effectbeoordelingen.

Verblijfplaatsen

In zowel de zomerperiode als de baltsperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders. In het plangebied staan twee gebouwen, de kiosk en het toiletgebouw. Bomen worden onder de huidige plannen niet gekapt.

Tijdens het veldbezoek op 21 oktober 2025 zijn twee openingen in de buitenmuur van het toiletgebouw aangetroffen, waarlangs vleermuizen binnen de spouw en/of in andere ruimtes kunnen komen (zie foto's 3.1 en 3.2). Bovendien is in een van deze holtes (foto 3.2) een vleermuis gehoord tijdens het veldbezoek. Daardoor wordt de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen waarschijnlijk geacht. Wanneer deze mogelijke verblijfplaatsen door de sloop

van het toiletgebouw verloren gaan, is sprake van een schadelijke handeling in de zin van art. 11.46 van het Bal. Daarom is aanvullend veldonderzoek nodig om te bepalen of hiervan sprake is (zie hieronder).

Foerageergebieden

Het plangebied en de ruime omgeving daarvan zijn geschikt als foerageergebied voor (een deel van) de hierboven genoemde soorten. De revitalisatie van het recreatiegedeelte van het plangebied zal daaraan geen afbreuk doen. Door de ontwikkeling van camperplaatsen zal wel een deel van mogelijk foerageergebied gedeeltelijk aangetast worden. Echter, er is genoeg vergelijkbaar alternatief foerageergebied aanwezig in de nabije omgeving. De functionaliteit van verblijfplaatsen in de omgeving wordt om die reden niet aangetast.

Vliegroutes

Vleermuizen vliegen doorgaans langs onverlichte, lijnvormige landschapselementen en mijden open gebied. Zo kunnen (vaste) vliegroutes zijn ontstaan langs bosranden, bomenlanen, watergangen en gebouwen.

In de directe omgeving van het plangebied zijn lijnvormige landschapselementen aanwezig, zoals de bomenlaan langs de Tsjukemarwei en de met riet begroeide oever in het noorden. Het plangebied maakt waarschijnlijk deel uit van dit netwerk van vliegroutes. Er zijn in ieder geval vliegroutes van Meervleermuis langs en rond het plangebied bekend (Meervleermuis viewer Provincie Fryslân, zie ook paragraaf 3.1).

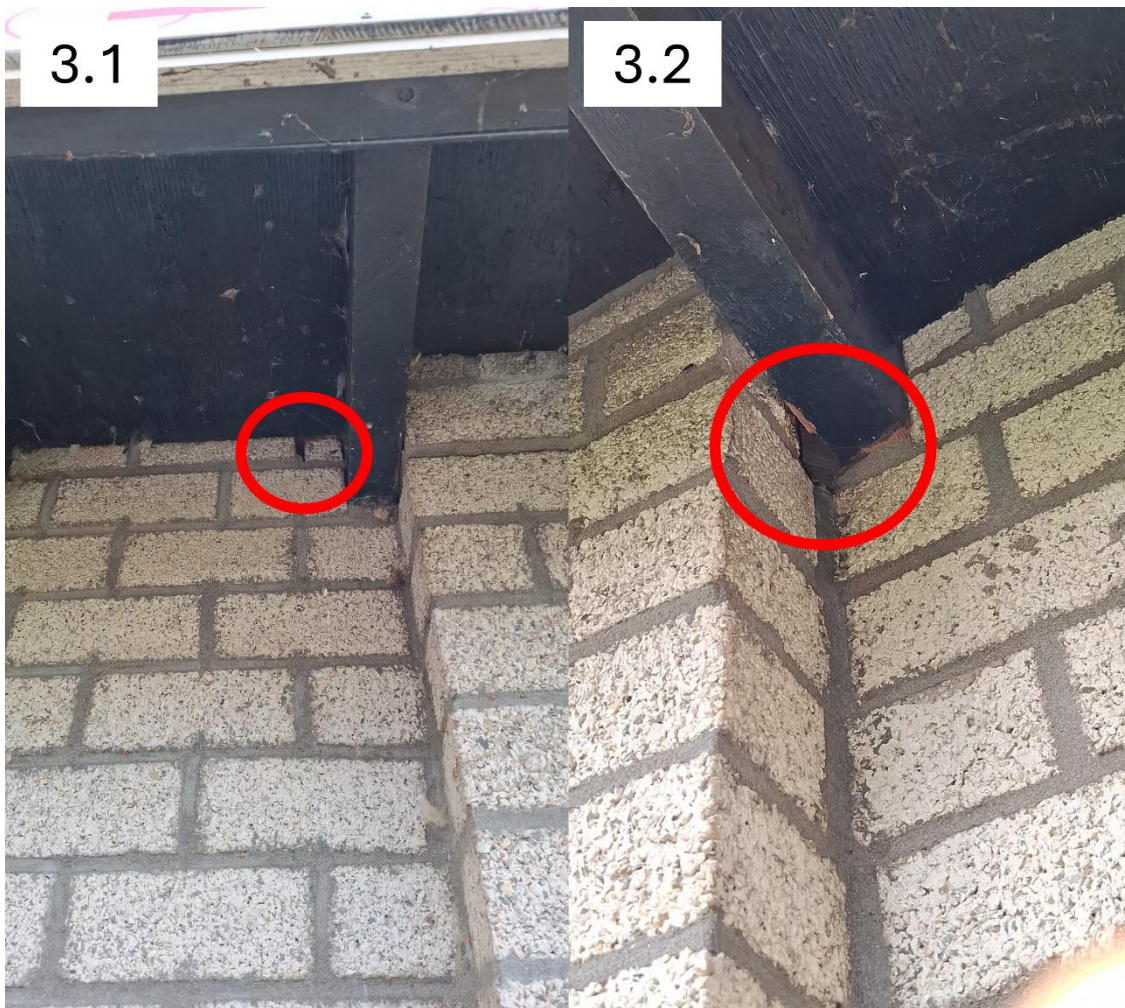
Zoals ook in paragraaf 3.1 is beoordeeld, worden er door de beoogde werkzaamheden en nieuwe invulling van het plangebied eventueel aanwezige vliegroutes van vleermuizen onderbroken of verstoord. Wanneer deze mogelijke vliegroutes verloren gaan of verstoord worden, is sprake van een schadelijke handeling in de zin van art. 11.46 van het Bal. Daarom dienen de plannen zo aangepast te worden dat dit wordt voorkomen. Hierbij moet onder andere voorkomen worden dat lichtuitstraling op de oevers en bomenlanen plaatsvindt.

Aanvullend vleermuisonderzoek

Hierboven is aanbevolen om aanvullend veldonderzoek aan vleermuizen uit te voeren. Het doel daarvan is om te bepalen of vleermuizen gebruikmaken van het plangebied (het toiletgebouw), welke soorten dat zijn en welke functie(s) het plangebied voor die soorten heeft. Daarmee kan worden bepaald of het nodig en mogelijk is om aan de beoogde werkzaamheden extra maatregelen te verbinden of een omgevingsvergunning aan te vragen. Vleermuisonderzoek dient plaats te vinden volgens de richtlijnen in het vigerende Vleermuisprotocol 2021 (geactualiseerd voor de Meervleermuis) dat is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus. Vleermuisonderzoek bestaat uit verschillende onderzoeksrondes die verspreid over de periode mei tot en met september plaatsvinden.

Conclusie vleermuizen

De beoogde werkzaamheden kunnen leiden tot schadelijke handelingen in de zin van art. 11.46 Bal ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen in het toiletgebouw en door het verstoren of verloren gaan van vliegroutes. Om te bepalen of sprake is van verblijfplaatsen, is aanvullend veldonderzoek nodig (zie hierboven). Om te voorkomen dat vliegroutes aangetast of verstoord worden, dienen de plannen van het voornemen aangepast te worden.

Foto's 3.1 & 3.2 – Openingen in het toiletgebouw waar vleermuizen naar binnen kunnen kruipen. 3.1: Open stootvoeg zuidwesthoek toiletgebouw. 3.2: Holte zuidoosthoek toiletgebouw waaruit vleermuisgeluiden kwamen (foto's: A&W).

4.6 Overige zoogdiersoorten (exclusief vleermuizen)

Zoogdiersoorten artikel 11.46 Bal

Volgens de verspreidingsgegevens (NDFF) ligt het plangebied binnen het verspreidingsgebied van Otter en Bever. Beide soorten worden ook in en nabij het plangebied waargenomen, zowel sporen als levende individuen. Een deel van het plangebied en de nabije omgeving daarvan zijn bovendien geschikt voor deze soorten. Het plangebied ligt langs waterlopen en grenst in het noorden aan moerassig gebied met een mozaïek van bomen en rietruigtes. In deze ruigtes kunnen otters en bevers (vaste) verblijfplaatsen hebben. Ook de rietruigte waar de boothelling gepland staat zou geschikt kunnen zijn voor rustplaatsen van Otter. Met de werkzaamheden en in de gebruiksfase kunnen otters en bevers worden gedood of verwond en verstoord, vooral op plekken met ruigtes, en kunnen voortplantings- en rustplaatsen worden vernield. In dat geval is sprake van een schadelijk handeling in de zin van art. 11.46 van het Bal. Daarom dient er in een aangepast plan rekening met deze soorten gehouden te worden. Bijvoorbeeld door de geplande boothelling niet in de ruigte te creëren en voor de camperplaatsen een bufferzone tot de waterrand te creëren.

Overige zoogdiersoorten van deze beschermingscategorie worden binnen en nabij het plangebied niet verwacht.

Zoogdiersoorten artikel 11.54 Bal (niet-vrijgestelde soorten)

Uit de verspreidingsgegevens (NDFF). blijkt dat in de omgeving van het plangebied vijf zoogdiersoorten van deze beschermingscategorie voorkomen. Dit zijn Bunzing, Das, Hermelijn, Waterspitsmuis en Wezel. Deze worden hieronder verder besproken.

Das

In een bosgebiedje ten noordwesten van het plangebied (1,5 km) zijn waarnemingen van Das bekend (NDFF). Echter, er is geen goede verbinding met het plangebied, omdat het door de A6 wordt doorkruist. Bovendien is het plangebied te nat voor verblijfplaatsen van Das en is er waarschijnlijk te veel menselijke verstoring in de omgeving. Tijdens het veldbezoek zijn er geen sporen van Das waargenomen. Bovendien is het plangebied marginaal geschikt al foerageergebied en zijn er in de omgeving geschiktere gebieden in de vorm van graslanden. De functionaliteit van de in de omgeving eventueel aanwezige verblijfplaatsen van Das zal door de werkzaamheden daarom niet worden aangetast. De plannen leiden niet tot een schadelijke handeling in de zin van 11.54 van het Bal ten aanzien van Das.

Kleine marterachtigen

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van Bunzing, Hermelijn en Wezel. Om te beoordelen of een gebied geschikt is deze kleine marterachtigen zijn er drie onderdelen van het leefgebied van belang, namelijk voedsel, verbindingen en verblijfplaatsen (BIJ12, 2024). Hieronder worden die onderdelen uitgelicht.

- Voedsel

Voor voedsel zijn er in het plangebied volop prooidieren aanwezig in de vorm van muizen en amfibieën. Uit de verspreidingsgegevens blijkt dat er een grote verscheidenheid aan muizen in het gebied aanwezig is en het plangebied is ook geschikt voor verschillende algemeen voorkomende muizensoorten (NDFF). Ook is er tijdens het veldbezoek een uitwerpsel van een kleine marterachtige (vermoedelijk Bunzing) aangetroffen in de berm van het fietspad waarlangs de camperplaatsen gepland staan (foto 3.3). Door de werkzaamheden kan een deel van het foerageergebied worden verstoord. In de directe omgeving van het plangebied is echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. De functionaliteit van verblijfplaatsen in de omgeving wordt om die reden niet aangetast.

- Verbindingen

De ruigtes in het noordelijke en zuidwestelijke deel van het plangebied bieden volop mogelijkheden voor kleine marterachtigen om zich te verplaatsen. Met de werkzaamheden wordt een deel van de elementen in het plangebied mogelijk minder geschikt als verbinding, maar er blijven in de omgeving voldoende mogelijkheden aanwezig om zich langs te verplaatsen. De functionaliteit van verblijfplaatsen in de omgeving wordt om die reden niet aangetast.

- Verblijfplaatsen

Bunzing heeft zijn verblijfplaats in holen, vaak een oud hol van Mol, Konijn, Vos of Das. Ook graaft Bunzing soms zelf een hol of maakt deze een schuilplaats onder steen- of takkenhopen, in holle bomen of onder boomwortels (Zoogdierverseniging). Er is op de locatie waar de camperplaatsen komen een boom met een holte op een hoogte van ca. 0,5 meter gevonden (foto 3.4). Deze zou geschikt kunnen zijn voor Bunzing. Hermelijn heeft zijn verblijfplaats in holen, vaak een oud mollennest of konijnenhol en Wezel gebruikt ook muizen- en rattenholen (Zoogdierverseniging). Dergelijke holen kunnen binnen het plangebied voorkomen. In het noordelijke deel zal de nieuwe invulling meer verstoring door recreatie veroorzaken, waardoor dergelijke mogelijke verblijfplaatsen tijdelijk en permanent verstoord zullen worden. De

functionaliteit van verblijfplaatsen in de omgeving wordt om deze reden aangetast. De werkzaamheden leiden dan tot een schadelijke handeling in de zin van 11.54 Bal ten aanzien van Bunzing, Hermelijn en Wezel.

Foto's 3.3 & 3.4 – Sporen kleine marterachtigen. 3.3: Uitwerpsel van vermoedelijk Bunzing langs plangebied. 3.4: Holte in boom die mogelijk geschikt is als verblijfplaats voor kleine marterachtige (foto's: A&W).

- Conclusie kleine marterachtigen

De beoogde werkzaamheden kunnen tot negatieve effecten leiden betreffende het element 'verblijfplaatsen'. De plannen kunnen daarom leiden tot een schadelijke handeling in de zin van artikel 11.54 Bal betreffende de Bunzing, Hermelijn en Wezel. Er zijn twee opties die als volgende stap kunnen worden uitgevoerd. Hieronder worden de twee opties toegelicht.

- 1 Aanvullend onderzoek met wildcamera's naar kleine marterachtigen. Indien uit dit onderzoek blijkt dat er geen verblijfplaatsen van kleine marterachtigen aanwezig zijn, is het niet nodig om een vergunning aan te vragen. Mocht het aanvullende onderzoek echter aanwijzingen geven dat er wél verblijfplaatsen aanwezig zijn, dan is een aanvraag van een Omgevingsvergunning verplicht.
- 2 De tweede optie is om het aanvullende onderzoek over te slaan en direct een aanvraag van een Omgevingsvergunning t.a.v. kleine marterachtigen in te dienen. In dat geval worden er altijd mitigerende- en compensatiemaatregelen toegepast voor kleine marterachtigen, ook als één of meerdere soorten niet aanwezig zijn.

Waterspitsmuis

In de wijde omgeving (5 km) van het plangebied komt Waterspitsmuis voor (NDFF). Deze soort is echter niet bekend binnen het plangebied. Waterspitsmuis heeft verblijfplaatsen in ruig begroeide oevers en foerageert in schoon water met goed ontwikkelde onderwatervegetatie

(Zoogdierverseniging). Deze onderdelen zijn aan de randen (de oevers) van het plangebied aanwezig. Met de werkzaamheden kunnen waterspitsmuizen mogelijk beschadigd raken of worden gedood. In dat geval is sprake van een schadelijke handeling in de zin van art. 11.54 van het Bal. Er is aanvullend onderzoek nodig om aan- of afwezigheid van Waterspitsmuis binnen het plangebied vast te stellen.

Zoogdiersoorten artikel 11.54 Bal (vrijgestelde soorten)

In de omgeving van het plangebied leven algemeen voorkomende zoogdiersoorten, zoals Egel, Ree en verschillende (spits)muizensoorten. Voor deze soorten kan het plangebied foerageergebied en/of overwinteringsbiotoop bieden dat door de beoogde werkzaamheden kan worden aangetast. Op grond van de provinciale vrijstelling veroorzaken de beoogde werkzaamheden geen schadelijke handelingen in de zin van art. 11.54 Bal. Er zijn echter ten aanzien van deze soorten maatregelen nodig in het kader van de zorgplicht (zie hieronder).

Conclusie overige zoogdiersoorten

Voor Otter, Bever, Waterspitsmuis en kleine marterachtigen kunnen de beoogde werkzaamheden tot negatieve effecten leiden. De plannen kunnen daarom leiden tot een schadelijke handeling in de zin van artikel 11.46 (Bal) betreffende Otter en Bever en in de zin van artikel 11.54 (Bal) betreffende Bunzing, Hermelijn, Waterspitsmuis en Wezel. Voor Otter en Bever dienen de voorgenomen plannen aangepast te worden. Voor Waterspitsmuis dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden. Voor de kleine marterachtigen zijn twee opties die als volgende stap kunnen worden uitgevoerd (zie hierboven), namelijk het uitvoeren van aanvullend onderzoek of het direct aanvragen van een Omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit.

5. Zorgplicht

5.1 Specifieke zorgplicht Natura 2000

De specifieke zorgplicht Natura 2000 heeft betrekking op activiteiten in of in de directe nabijheid van Natura 2000-gebied. Omdat niet is gedefinieerd tot op welke afstand de specifieke zorgplicht geldt, gaat A&W er vooralsnog vanuit dat de specifieke zorgplicht Natura 2000 altijd van toepassing is als een plan of project leidt tot effecten op een Natura 2000-gebied.

Uit de voortoets is gebleken dat er een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen Meervleermuis kan optreden. Verdere verstoring en verslechtering van Natura 2000-gebied door uitvoering van de plannen zijn uitgesloten (m.u.v. eventuele effecten door een toename in stikstofdepositie, zie paragraaf 3.1). Mits verstoring van vliegroutes van Meervleermuis wordt voorkomen, is het nemen van passende mitigerende of compenserende maatregelen is daarom niet aan de orde.

5.2 Specifieke zorgplicht flora en fauna

De specifieke zorgplicht heeft betrekking op (art. 11.27 Bal):

- van nature in Nederland in het wild levende vogels (bijlage I Vogelrichtlijn), en geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten;
- van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;
- dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX van het Bal of in de rode lijsten; en
- voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats.

Om te bepalen of deze soorten aanwezig zijn in of nabij het plangebied, is gebruik gemaakt van bestaande gegevens ten aanzien van de verspreiding van soorten (NDFF, verspreidingsatlas.nl) en is een inschatting gemaakt van de potentiële aanwezigheid op basis van de kenmerken van het plangebied. Hieronder wordt per soortgroep besproken welke soorten aanwezig zijn of kunnen zijn en hoe hiermee rekening kan worden gehouden in het kader van de algemene en specifieke zorgplicht.

Op basis van de kenmerken van het plangebied, de ecologische vereisten en beschikbare verspreidingsgegevens kan op voorhand de aanwezigheid van de volgende soortgroepen worden uitgesloten:

- Mossen en korstmossen
- Schimmels
- Bijen
- Dagvlinders
- Libellen
- Sprinkhanen en krekels
- Vissen
- Platwormen
- Kokerjuffers
- Haften
- Steenvliegen

Voor deze soorten is geen geschikt biotoop aanwezig en/of het plangebied ligt buiten bekend verspreidingsgebied. Deze soorten hebben bijvoorbeeld specifieke habitateisen en zijn bijvoorbeeld gebonden aan het natte milieu en komen vooral voor in beken en rivieren. Watergangen worden bovendien onder de huidige plannen niet wezenlijk aangetast.

Vaatplanten

In de nabijheid van het plangebied zijn in de laatste vijf jaar tien Rode lijstsoorten waargenomen. Het gaat om Dubbelloof, Engels gras, Gele kornoelje, Korenbloem, Krabbenscheer, Moerasbasterdwederik, Spits fonteinkruid, Stomp fonteinkruid, Veenreukgras en Vlottende bies. Deze Rode lijstsoorten zijn gebonden aan verschillende specifieke habitattypen, zoals voedselarme sloten (o.a. Krabbenscheer en de fonteinkruiden) of voedselarme bossen (o.a. Dubbelloof). In het plangebied zelf is voor veel van deze soorten geen habitat aanwezig. Moerasbasterdwederik en Veenreukgras zouden mogelijk wel voor kunnen komen in het noordelijke deel van het plangebied, omdat dit soorten zijn die voorkomen in vochtige oevers en moerassen in het laagveengebied. Echter, deze soorten zijn niet bekend binnen het plangebied en de gebieden buiten het plangebied bieden vergelijkbaar of beter habitat voor deze soorten. Redelijkerwijs zijn er daarom geen aanvullende maatregelen in het kader van de specifieke zorgplicht noodzakelijk ten aanzien van vaatplanten.

Weekdieren

In de nabijheid van het plangebied zijn in de laatste vijf jaar drie weekdiersoorten van de Rode lijst waargenomen, namelijk Dikke korfslak, Dwerg-korfslak en Zeggekorfslak. Daarnaast komen mogelijk enkele algemene soorten zoals Grote poelslak ook voor in het gebied. Door de plannen worden de watergangen nabij het plangebied niet wezenlijk aangetast. Er wordt op twee oevers alleen een steiger en een boothelling gebouwd. Daarom gaat er geen leefgebied van weekdieren verloren. Redelijkerwijs zijn er daarom geen aanvullende maatregelen in het kader van de specifieke zorgplicht noodzakelijk ten aanzien van weekdieren.

Amfibieën

In de nabijheid van het plangebied komen mogelijke algemene soorten als Bruine kikker, Meerkikker en Bastaardkikker voor. Dit zijn echter wel soorten van de Rode lijst. Maatregelen voor deze soorten zijn hieronder beschreven bij 'algemene maatregelen'. In dat geval wordt invulling gegeven aan de specifieke zorgplicht.

Reptielen

In de omgeving van het plangebied kan de Rode lijstsoort Ringslang voorkomen. In paragraaf 4.3 wordt behandeld hoe negatieve effecten op Ringslang kunnen worden voorkomen.

Zoogdieren

In de omgeving van het plangebied kunnen verschillende vleermuissoorten voorkomen. In paragraaf 4.5 wordt behandeld hoe negatieve effecten op vleermuizen kunnen worden voorkomen. Naast vleermuizen zijn in de afgelopen vijf jaar ook zoogdieren van de Rode lijst waargenomen in de omgeving, namelijk Bunzing en Wezel (maatregelen behandeld in paragraaf 4.6) en Haas. Ook komen verschillende algemeen voorkomende zoogdiersoorten voor, zoals Egel, Mol, en verschillende (spits-)muizensoorten voor in en rond het plangebied. Om negatieve effecten op deze soorten te voorkomen is het voldoende om te handelen aan de hand van de algemene voorzorgsmaatregelen die hieronder zijn beschreven en om het plangebied

Vogels

In de laatste vijf jaar zijn er in de directe omgeving van het plangebied 19 Rode lijstsoorten waargenomen, waaronder Koekoek en Kramsvogel. Het gaat om zowel broedvogels als niet-

broedvogels. Er kan niet worden uitgesloten dat in de directe omgeving van het plangebied zangvogels rusten tijdens de trek. In de ruime omgeving zijn echter voldoende alternatieven waarnaar deze kunnen uitwijken. Om negatieve effecten op broedvogels te voorkomen wordt bij voorkeur gewerkt buiten de periode van het broedseizoen. Indien binnen het broedseizoen wordt gewerkt, dient vooraf te worden nagegaan of er eventueel broedende vogels door werkzaamheden kunnen worden geschaad (zie paragraaf 4.3). Daarmee wordt invulling gegeven aan de specifieke zorgplicht ten aanzien van vogels.

5.3 Algemene zorgplicht

Ten aanzien van een aantal algemeen voorkomende soorten, waaronder de zoogdiersoorten Mol en Bruine rat, geldt de algemene zorgplicht. Door het toepassen van de maatregelen die hieronder zijn beschreven, wordt voorkomen dat er dieren worden gedood.

5.4 Algemene maatregelen amfibieën en zoogdieren

Voor onder andere algemene amfibieënsoorten (zoals de Bastaardkikker, Bruine kikker, etc.) en algemene zoogdiersoorten (zoals de Ree, Mol, etc.), die in het plangebied kunnen voorkomen, wordt er gewerkt volgens de onderstaande maatregelen:

- Werk één richting op zodat aanwezige dieren kunnen vluchten;
- Houd het werkgebied zo klein mogelijk.

6. Conclusie

Samenvattend en op basis van de voorgaande hoofdstukken heeft deze ecologische beoordeling geleid tot onderstaande conclusies.

Gebiedsbescherming

Natura 2000

In huidige vorm kan het plan leiden tot een significant negatief effect t.a.v. Meervleermuis omdat vliegroutes langs de vaart en de oevers verstoord kunnen raken. In dat geval is er sprake van een Natura 2000-activiteit. De plannen moeten daarom aangepast worden zodat de vaart en de oevers aan de noordkant niet worden verstoord.

De beoogde plannen veroorzaken verder geen conflict met de Omgevingswet, mits de initiatiefnemer een berekening uitvoert van de stikstofdepositie die optreedt tijdens de aanleg- en gebruiksfase. Als hierbij sprake is van een depositie groter dan 0,00 mol N/ha/j, zijn mogelijk vervolgstappen aan de orde.

Ten aanzien van de overige aangewezen natuurwaarden uit de Natura 2000-gebieden in de omgeving zal door de beoogde werkzaamheden geen conflict met de Omgevingswet ontstaan.

NNN en natuur buiten NNN

De beoogde werkzaamheden veroorzaken zowel direct als indirect een conflict met het beschermingsregime voor NNN-gebieden. Het plan dient zodanig te worden aangepast zodat er geen aantasting is van de wezenlijk kenmerken en waarden in het NNN-gebied.

Overige vormen van gebiedsbescherming

De beoogde werkzaamheden veroorzaken geen conflict met de wet- en regelgeving ten aanzien van weidevogelkansgebieden, weidevogelparels en ganzenfoeragegebieden.

Soortbescherming

Amfibieën

De beoogde werkzaamheden kunnen leiden tot schadelijke handelingen in de zin van art.11.46 van het Bal ten aanzien van amfibieënsoorten wanneer de boothelling, camperplaatsen en steiger worden aangelegd. Er dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar Heikkiker, Poelkikker en Rugstreeppad.

Reptielen

De beoogde werkzaamheden kunnen leiden tot schadelijke handelingen in de zin van art.11.54 van het Bal ten aanzien van Ringslang wanneer de boothelling, camperplaatsen en steiger worden aangelegd. Er dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar Ringslang.

Broedvogels

De beoogde werkzaamheden leiden tot schadelijke handelingen in de zin van art. 11.37 van het Bal wanneer broedende vogels en hun nesten worden verstoord. In paragraaf 4.4 staan de maatregelen waarmee dit kan worden voorkomen.

Vleermuizen

De beoogde werkzaamheden leiden tot schadelijke handelingen in de zin van art. 11.46 van het Bal wanneer er mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen worden verstoord of verloren gaan (paragraaf 4.5). Er is aanvullend veldonderzoek nodig om te bepalen of daarvan sprake is. Daarnaast dienen de plannen zo worden aangepast dat vliegroutes langs de oevers en vaarten niet verstoord raken.

Overige beschermde soorten

De plannen in het noordwestelijk en zuidwestelijk deel van het plangebied kunnen leiden tot een schadelijke handeling in de zin van artikel 11.46 Bal betreffende Otter en Bever en in de zin van 11.54 Bal betreffende Bunzing, Hermelijn, Waterspitsmuis en Wezel. Het advies is om de volgende vervolgstappen uit te voeren:

- Voor Otter en Bever dienen de voorgenomen plannen aangepast te worden om te voorkomen dat er een schadelijke handeling ontstaat in het kader van artikel 11.46 Bal.
- Voor Waterspitsmuis dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden.
- Voor kleine marterachtigen (Bunzing, Hermelijn en Wezel) zijn twee opties die als volgende stap kunnen worden uitgevoerd: namelijk het uitvoeren van aanvullend onderzoek of het direct aanvragen van een Omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit.

Zorgplicht

In hoofdstuk 5 staan de maatregelen die van belang zijn om schade aan kwetsbare plant- en diersoorten te voorkomen en te beperken. Deze maatregelen vallen onder de (specifieke) zorgplicht.

7. Groene plus

In het plangebied en de directe omgeving zijn mogelijkheden aanwezig voor het aanbrengen van een 'groene plus'. Het aanbrengen van een 'groene plus' draagt bij aan het herstel van de biodiversiteit en wordt vaak op prijs gesteld door het bevoegd gezag. Hieronder zijn een aantal mogelijkheden kort samengevat:

- Het aanbrengen van mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen in de te realiseren bebouwing. Hierbij valt te denken aan het openlaten van (een gedeelte van) de spouwmuur (voorkeursoptie), het aanbrengen van gevelbeplating waar vleermuizen achter kunnen of het inbouwen van kasten.
- Het aanbrengen van nestmogelijkheden voor gebouwbewonende vogels zoals Huismus, Gierzwaluw en Huiszwaluw in de te realiseren bebouwing. Dit kan door het aanbrengen of inbouwen van nestkasten of het plaatsen van neststenen of nestkommen. Voor de Huismus kunnen mogelijkheden gecreëerd worden door vogelschroot pas onder de derde rij dakpannen te plaatsen, waardoor de onderste twee rijen vrij blijven.
- Het plaatsen van insectenhôtels om inheemse insecten (o.a. bijen) een nestel-, schuil- en overwinterplek te bieden.
- Het creëren van overwinteringshabitat voor Rugstreeppad, zoals goed vergraafbare grond.

Indien u hier meer informatie over wilt hebben, neem dan contact op met ons bureau.

8. Literatuur

BIJ12 (2024). Kennisdocument Kleine marterachtigen Bunzing – Hermelijn – Wezel. Versie 1.0, januari 2024.

Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging & Netwerk Groene Bureaus (2025). Vleermuisprotocol 2021 (geactualiseerd voor meervleermuis 20250324)

Heijden, E. van der (2015). Vogelonderzoek Tjeukemeer i.v.m. aanleg waterskibaan bij Ulesprong A&W-notitie 2323. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Websites:

- Meervleermuis viewer Provinsje Fryslân:
<https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=6f01f5935f574311ab460ed715ab39a4>
- Natura 2000: <https://www.natura2000.nl/>
- Natuurbeheerplan Fryslân, 2025:
<https://fryslan.maps.arcgis.com/apps/instant/basic/index.html?appid=b87870d1853b4e6dae5bb98d156a9471b>
- Natuurtypen NNN: <https://www.bij12.nl/onderwerp/natuursubsidies/index-natuur-en-landschap/natuurtypen/>
- NDFF: <https://ndff-ecogrid.nl/>
- RAVON: <https://www.ravon.nl/>
- Verspreidingsatlas: <https://www.verspreidingsatlas.nl/>
- Vlinderstichting: <https://www.vlinderstichting.nl/>
- Zoogdiervereniging: <https://www.zoogdiervereniging.nl/>